

ارائه مدل ساختاری به منظور پذیرش مصرف و تولید پایدار در صنعت گردشگری

فائزه السادات میرفخرالدینی^۱، استادیار، مدیریت گردشگری، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه یزد،

یزد، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۵/۲۳

چکیده

توجه به الگوهای مصرف و تولید پایدار (SCP) در اجرای پایداری در همه فعالیت‌های اقتصادی بسیار مهم و ضروری هستند. از این نظر، این مطالعه به طور منحصر به فردی بر توسعه یک مدل ساختاری برای ارزیابی محرک‌های پذیرش مصرف و تولید پایدار و بهبود جنبه‌های پایداری در خصوص زنجیره تأمین در حوزه گردشگری متمرکز است. در ابتدا، چهارده عامل مرتبط با مصرف و تولید پایدار از ادبیات و مطابق با نظر کارشناسان انتخاب و تدوین شدند. سپس از تکنیک تصمیم‌گیری خاکستری استفاده شد. این رویکرد نه تنها به روابط علی بین محرک‌های انتخاب شده شناسایی کرده، بلکه به ارزیابی قدرت روابط متقابل آنها نیز کمک می‌کند. یافته‌ها حاکی از آن است که ده پیشران، تأثیرگذار و چهار پیشران، تأثیرپذیر بوده‌اند. «سیاست‌ها و مقررات دولتی برای توسعه نظام متمرکز بر مصرف و تولید پایدار»، «حمایت و مشارکت مدیریت در اجرای مصرف و تولید پایدار»، «ابتکارات و طرح‌های تبلیغاتی که توسط بنگاه‌های مختلف گردشگری در اجرای مصرف و تولید پایدار تنظیم می‌شوند» و «کسب مزیت بازار و بهبود عملکرد کلی در صنعت» به عنوان تأثیرگذارترین محرک‌ها شناخته شده و به راحتی بر سایر پیشران‌ها تأثیر می‌گذارند. یافته‌های این مقاله با شناخت گروه علت‌ها (تأثیرگذار) و گروه معلول‌ها (تأثیرگذار) در مصرف پایدار و اجرای تولید در زنجیره تأمین گردشگری، به مدیران کمک می‌کند. مدیران با شناخت محرک‌های علت و معلولی، می‌توانند به راحتی مسائل مربوط به تولید و مصرف پایدار در سطح فعالیت خود تحلیل کرده و در نتیجه بهتر می‌توانند عملکرد کلی را بهبود بخشند.

کلید واژه‌ها: مصرف و تولید پایدار (SCP)، زنجیره تأمین پایدار، صنعت گردشگری، دیمتل خاکستری

مقدمه

جمعیت جهان به صورت تصاعدی در حال رشد است؛ به گونه ای که انتظار می رود تا سال ۲۰۵۰ به ۹ تا ۱۰ میلیارد نفر برسد. در نتیجه این رشد، چندین موضوع حیاتی از جمله تنوع زیستی و تخریب محیط زیست، تغییرات آب و هوا، و اختلالات اقتصادی، در میان جوامع پدیدار خواهد شد (اینگراو و همکاران، ۲۰۱۶).

علیرغم تمایل به آینده‌ای پایدار، این توسعه جهانی شتابان و اثرات زیست محیطی مرتبط با آن نمی‌تواند از طریق فعالیت‌های تجاری سنتی تولید ناپایدار و مصرف به دست آید (بوکن و همکاران، ۲۰۱۴). الگوهای ناپایدار تولید و مصرف، عامل مهمی در کاهش منابع طبیعی و اکوسیستم‌ها در سراسر جهان هستند (گریگز و همکاران، ۲۰۱۳).

امروزه فعالیت گردشگری در جایگاه یکی از مهمترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان مطرح است، به طوری که شمار گردشگران خارجی و داخلی و میزان درآمدزایی آنان، پیوسته رو به افزایش است (رنجبریان، محمودی و فتحی، ۱۳۹۴) و به دنبال آن نیز به طور قابل توجهی بهره‌برداری و استفاده از منابع طبیعی در این صنعت زیاد است. خوشبختانه، انتظارات ذینفعان مختلف، مانند گردشگران، جامعه محلی، فعالین اقتصادی، نهادهای نظارتی دولتی، رقبا و سرمایه‌گذاران، به نیروی محرکه‌ای تبدیل شده است تا محیط زیست و جنبه‌های اجتماعی را در زنجیره تأمین (SC) در نظر بگیرند. (مانگلا و همکاران، ۲۰۱۳؛ لوترا و همکاران، ۲۰۱۵). بنابراین، الگوهای مصرف و تولید پایدار^۵ (SCP) در اجرای شیوه‌های پایداری در سراسر جهان اهمیت پیدا می‌کنند (آلمیدا و همکاران، ۲۰۱۳). سال ۱۹۹۲، در اجلاس زمین که در ریو برگزار شد، محققان این بحث را مطرح کردند که الگوهای تولید و مصرف دلیل اصلی وخامت گسترده محیط زیست جهانی است. اجلاس جهانی سازمان ملل در مورد توسعه پایدار در سال ۲۰۰۲ چارچوبی ۱۰

1. Ingraio et. al., 2016

2. Bocken et al., 2014

3. Griggs et.al., 2013

4. Luthra et.al., 2013

5. Sustainable Consumption and Production

6. Almeida et.al., 2013

ساله را برای اجرای طرح های SCP پیشنهاد کرد. اجرای SCP یک نیاز مهم برای مقابله با مشکلات رو به رشد انتشار و دستیابی به توسعه تجاری پایدار است (بلوک و همکاران^۱، ۲۰۱۵).

پذیرش و اجرای موفقیت آمیز SCP مستلزم تغییرات زیادی در چشم انداز سازمان می باشد و نیازمند آموزش برای اتخاذ جنبه های پایداری در زمینه تولید و مصرف، است. در حالی که محققان علاقه زیادی به مطالعات در مورد رفتار SCP نشان داده اند (به ویژه در مورد سوابق و شاخص های رفتار SCP) اما این موضوع در حوزه گردشگری بسیار جدید بوده و هنوز فاقد توسعه چارچوب های مناسب برای درک کامل پذیرش طرح های SCP در زنجیره تأمین در این صنعت است و به مطالعات سیستماتیک در این حوزه نیاز دارد. از این رو، ارائه چارچوبی جهت درک جامع و کاملی از محرک های تولید و مصرف، بالانحص در حوزه پایداری که فعالیت های SCP در آن انجام می شود، در زنجیره تأمین صنعت گردشگری به شدت مورد نیاز است.

از آنجایی که صنعت گردشگری، در حال تبدیل شدن به صنعتی پیشرو در سطح جهان است. بنابراین، این صنعت برای دستیابی به پایداری در سناریوی تجاری، مهم است که بر روندهای SCP تمرکز کند. مدیران گردشگری مایلند عملکرد خود را از نظر کاهش اتلاف منابع و همچنین کاهش مصرف آنها، صرفه جویی در مصرف برق و انرژی و ارتقای استفاده از بازارهای ثانویه با اتخاذ روندهای SCP در کسب و کار بهبود بخشند. مدیران گردشگری نیاز دارند محرک ها را در اجرای موفق مفاهیم SCP، شناسایی کنند. همچنین فقدان روند تولید و مصرف محصولات دوستدار محیط زیست در صنعت گردشگری ممکن است بر پایداری آن تأثیر بگذارد. سازمان های گردشگری در تلاش هستند تا روندهای SCP را در فعالیت های تجاری خود بپذیرند، اما اغلب هنوز توانایی تعبیه این شیوه ها را به طور کامل در سطح کسب و کار خود ندارند. راه حل این مساله می تواند بالا بردن و ارتقا آگاهی در بین بخش های مختلف این صنعت و گردشگران و ترویج فرآیندها و فعالیت های مرتبط با پایداری در زمینه تولید و مصرف، برای بهبود عملکرد اکولوژیکی - اجتماعی - اقتصادی باشد. علاوه بر این مسائل، نیاز به ایجاد تغییرات در سیستم ها و مدل های کسب و کار صنعت گردشگری است که آنها

را برای مقابله با چالش‌های توسعه پایدار حفظ می‌کند (فوجس^۱، ۲۰۱۶). بنابراین، اجرای موثر مفاهیم و روندهای SCP در کسب‌وکار گردشگری، مورد نیاز و امری حیاتی به نظر می‌رسد.

در این راستا پژوهش حاضر دو هدف اصلی دارد:

۱. شناسایی عوامل مرتبط با پذیرش موفقیت‌آمیز SCP در زنجیره تأمین گردشگری.
۲. ارزیابی محرک‌های شناسایی شده به منظور درک روابط متقابل آن‌ها در پذیرش موفقیت‌آمیز SCP در زنجیره تأمین گردشگری.

از نظر توسعه مفهومی، کار حاضر به دنبال ارزیابی محرک‌های پذیرش SCP در متن زنجیره تأمین گردشگری است. این یک مسئله تجزیه و تحلیل تصمیم چند معیاره است. برای کمک به بخش گردشگری، این کار به دنبال شناسایی و ارزیابی روابط علی بین محرک‌های مرتبط با پذیرش موفقیت‌آمیز SCP در زنجیره تأمین می‌باشد. برای شناسایی محرک‌ها، از نظرات کارشناسان و همچنین بررسی ادبیات تحقیق مرتبط استفاده شده است و برای ارزیابی محرک‌های شناسایی شده، از تکنیک مبتنی بر دیمتل^۲ خاکستری بهره‌گرفته شد. روش تصمیم‌گیری دیمتل می‌تواند به ساختار روابط علی پیچیده از طریق نمودارهایی که روابط بین محرک‌ها را نشان می‌دهد کمک کند. دیمتل می‌تواند روابط بین پیشران‌ها را آشکار کند. با این حال، توصیف روابط نامشخص و مبهم احتمالی در داده‌ها دشوار است. نظریه مجموعه خاکستری رویکردی است که می‌تواند با عدم قطعیت مقابله کند. به این معنا که دیمتل خاکستری در این پژوهش برای تعیین روابط متقابل بین محرک‌های شناسایی شده در اجرای موفقیت‌آمیز روندهای SCP در زنجیره تأمین استفاده شده است (بای و سرکیس^۳، ۲۰۱۳).

با توجه به توضیحات فوق‌الذکر، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به سوالات زیر انجام شده است:

۱. عوامل مرتبط با پذیرش موفقیت‌آمیز در زنجیره تأمین گردشگری کدامند؟
۲. به منظور درک بهتر معیارهای شناسایی شده در پذیرش موفقیت‌آمیز SCP در زنجیره تأمین گردشگری، روابط علت و معلولی (روابط متقابل) بین آن‌ها به چه صورت است؟

1. Fuchs et.al.,2016

2. DEMATEL

3. Bai & Sarkis,2013

۳. از میان معیارهای شناسایی شده، کدام عوامل اثرگذار و کدام اثرپذیر هستند؟

مبانی نظری

در این بخش، ادبیات مربوط به SCP و اهمیت آن در زنجیره تأمین، زنجیره تأمین گردشگری و محرک‌های مهم آن برای اجرای SCP را پوشش می‌دهد، و شکاف‌های تحقیقاتی را برای مطالعه حاضر تشریح می‌شود.

SCP و اهمیت آن در زنجیره تأمین

حرکت به سمت SCP نقش مهمی در تنظیم پایداری کسب‌وکارها ایفا می‌کند. محققان در سمپوزیوم در سال ۱۹۹۴، SCP را اینگونه تعریف کردند: «استفاده از خدمات و محصولات مرتبط که به نیازهای اساسی پاسخ می‌دهند و کیفیت زندگی بهتری را به ارمغان می‌آورند و در عین حال استفاده از منابع طبیعی و مواد سمی و همچنین انتشار گازهای گلخانه‌ای را به حداقل می‌رسانند. میزان تولید زباله‌ها و آلاینده‌ها در طول چرخه عمر خدمات یا محصول به اندازه و نحوی باید که نیازهای نسل‌های بعدی را به خطر نیندازند». SCP همچنین می‌تواند به عنوان تولید و استفاده از محصولات و خدمات به شیوه‌ای اجتماعی، اقتصادی و دوستار محیط زیست، در کل چرخه زندگی آنها درک شود (کوئیلو و لانگ^۱، ۲۰۱۶).

SCP در حال تبدیل شدن به یک سیاست اساسی برای مقابله با کمبود انرژی، مسائل سبز و مسائل مدیریت کربن است (ژو، ۲۰۱۶^۲). SCP می‌تواند به کاهش آلودگی زیست محیطی، ارتقای بهره‌وری منابع، ارتقاء جنبه‌های متمرکز بر پایداری برای بهبود شیوه‌های تولید و مصرف، کمک کند. مصرف و تولید پایدار همچنین می‌تواند به عنوان یک رویکرد مبتنی بر چرخه عمر محصولات/ خدمات برای تشخیص تأثیرات کلی در طول زنجیره ارزش درک شود و ابزاری را برای متحول کردن اقتصادها و جوامع به منظور توسعه یک فرهنگ پایدار به نفع نوع بشر فراهم می‌کند. پذیرش فرهنگ SCP همچنین ممکن است بر ماهیت جنبه‌های مصرف و تولید در سیستم‌های مختلف تأثیر مثبت بگذارد. (لورک و اسپانگنبرگ^۳، ۲۰۱۴)

1. Slow Symposium
2. Coelho & Lange, 2016
3. Zhu (2016)
4. Lorek & Spangenberg, 2014

بسیاری از سازمان‌ها به طور فعال در حال بررسی شیوه‌های تجاری پایدار در مصرف پایدار خود هستند. در واقع، مسائل SCP در حال تبدیل شدن به یک عمل مهم برای سازمان‌ها بمنظور تضمین پایداری می‌باشند. ارتباط بین تأمین کنندگان، سازمان‌ها و مشتریان برای جستجوی موثرترین مدل‌های SCP و برجسته کردن تغییرات در چارچوب فعلی که باید در تمام سطوح زنجیره تأمین برای رسیدن به یک نتیجه مطلوب انجام شود، مهم است (آلمیدا و همکاران، ۲۰۱۳).

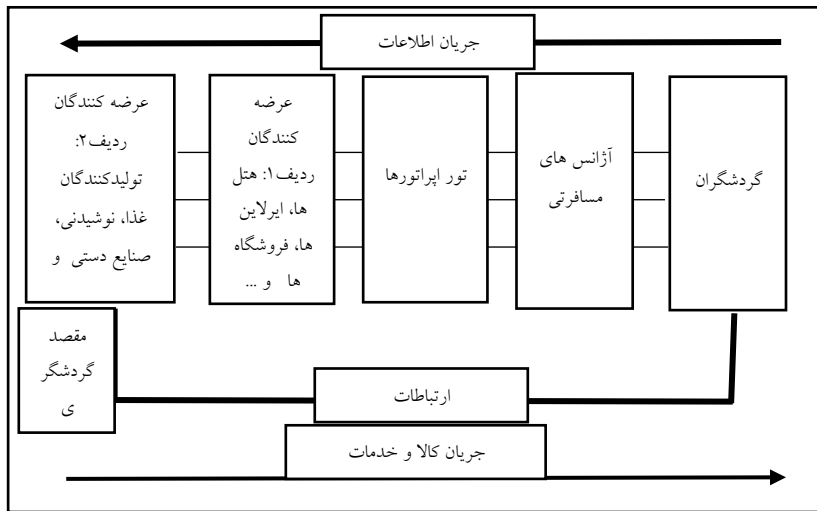
با این حال، اکثر سازمان‌ها در حال حاضر، مجموعه مهارت‌های مورد نیاز برای پذیرش موفقیت آمیز و کنترل پیامدهای اجرای شیوه‌های SCP را ندارند. یکی از دلایل این دشواری این است که میدان تحقیقاتی SCP هنوز به خوبی ساختاریافته نیست یا بخوبی تعریف و اجرا نشده است (ورگرگت و همکاران، ۲۰۱۵).

هورن (۲۰۱۴) اتخاذ شیوه‌های SCP را برای دستیابی به برابری و ایجاد فرصت‌هایی برای کشورهای در حال توسعه برای رشد به روش‌های پایدار توصیه کرد. با توجه به محیط‌های تجاری آشفته در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، تمرکز بر اقتصاد آن‌ها به دلیل درجات بالاتر عدم قطعیت و پیچیدگی مرتبط با پایداری زنجیره تأمین اهمیت ویژه‌ای دارد.

زنجیره تأمین گردشگری

زنجیره تأمین گردشگری شبکه‌ای از سازمان‌ها، اعم از دولتی و خصوصی است که درگیر فعالیت‌هایی از پروازها و اقامتگاه‌ها گرفته تا توزیع و بازاریابی محصول نهایی گردشگری در یک مقصد خاص هستند (ژانگ و همکاران^۱ ۲۰۰۹). یک زنجیره تأمین گردشگری معمولی شامل تأمین کنندگان، مجریان تور، آژانس‌های مسافرتی و مشتریان است. تأمین کنندگان را می‌توان بیشتر به دو سطح تقسیم کرد. تأمین کنندگان ردیف ۱ شامل ارائه دهندگان اقامت، حمل و نقل، گشت‌وگذار، خرید و خوراک هستند. تولیدکنندگان مواد غذایی، تجهیزات و صنایع دستی همراه با تاسیسات اولیه (برق، آب، جمع‌آوری زباله و غیره) تأمین کنندگان ردیف ۲ محسوب می‌شوند. مشابه دیگر انواع زنجیره‌های تأمین، زنجیره تأمین

گردشگری با جریان رو به جلو خدمات از تأمین کنندگان به مشتریان و جریان معکوس اطلاعات از مشتریان به تأمین کنندگان مشخص می‌شود. جزئیات بیشتر در این خصوص در شکل ۱ بیان شده است.

شکل ۱. ساختار شبکه‌ای زنجیره تأمین گردشگری منبع: ژانگ و همکاران، ۲۰۰۹

گردشگری یک صنعت مبتنی بر هماهنگی و اطلاعات است (ژانگ و همکاران ۲۰۰۹). این صنعت شامل محصولی پیچیده و توأم با تجربه‌ای خاص است که کیفیت آن تا حد زیادی بر اساس ارائه و تفسیر اطلاعات تعیین می‌شود. خدمات گردشگری را نمی‌توان ذخیره کرد و تولیدکنندگان را مجبور می‌کند به تقاضای پیش‌بینی شده وابسته باشند. متأسفانه، تقاضا برای گردشگری در یک مکان خاص می‌تواند بسیار متغیر باشد، که گاهی اوقات به عواملی که کنترل آن دشوار است مانند تبلیغات شفاهی بستگی دارد. ژانگ و همکاران (۲۰۰۹) هفت موضوع مهم زیر را در مدیریت زنجیره تأمین گردشگری معرفی کرده‌اند:

- **مدیریت تقاضا** شامل پیش‌بینی تقاضا، بازاریابی و برنامه‌ریزی فروش است. پیش‌بینی تقاضا برای برنامه‌ریزی و اجرای تصمیم‌های سرمایه‌گذاری مهم، مانند ایجاد زیرساخت‌های جدید (فرودگاه‌ها، بزرگراه‌ها، خطوط ریلی) توسط دولت و گسترش امکانات یا تجهیزات (اتاق‌های هتل، هواپیما، کشتی‌های تفریحی) توسط بخش خصوصی، حیاتی است. تلاش‌های بازاریابی یا

کمپین‌های تبلیغاتی تحت رهبری دولت اگر به خوبی انجام شود، می‌تواند بر تقاضای آینده گردشگری در یک مقصد خاص تأثیر بگذارد.

- **مدیریت روابط** شامل مدیریت روابط عمودی (بین بازیکنان در بخش‌های مختلف زنجیره تأمین، مانند بین نمایندگان و تأمین‌کنندگان) و روابط افقی (بین بازیکنانی که موقعیت‌های مشابهی در زنجیره تأمین دارند، مانند بین زنجیره‌های هتل رقیب) را در بر می‌گیرد. دو رابطه رقابتی و تعاونی (عمودی و افقی) مزایا و معایب خود را دارند. در حالی که رقابت می‌تواند فشاری را برای بهبود کارایی و کیفیت ایجاد کند، همچنین می‌تواند باعث جنگ قیمتی مخرب شود. روابط تعاونی بر مبنای اعتماد و همکاری می‌تواند مثرتر باشد اما ممکن است به نتایج ناکارآمد نیز منجر شود.

مدیریت روابط با سایر سهامداران و ذینفعان کلیدی مانند دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی و جوامع محلی نیز باید در نظر گرفته شود.

- **مدیریت تأمین** بر صدور گواهینامه تأمین‌کننده، انتخاب، کاهش پایه تأمین‌کننده و ایجاد روابط بلندمدت با تأمین‌کنندگان تأکید دارد. در زمینه گردشگری، مدیریت تأمین بلیط هواپیما و اتاق‌های هتل (هر دو توسط تأمین‌کنندگان ردیف ۱ عرضه می‌شود) توسط آژانس‌های مسافرتی و اپراتورهای تور، حوزه اصلی تمرکز بوده است. فرصت‌هایی برای درک و بهبود عرضه کالاها و خدمات از تأمین‌کنندگان کوچک‌تر ردیف ۲ وجود دارد که اغلب منابع و جوامع محلی را دربر می‌گیرد.

- **مدیریت موجودی** برای زنجیره‌های تأمین گردشگری حیاتی است که به طور سنتی بر روی یک سیستم فشاری ساخته می‌شوند که در آن تولید خدمات گردشگری از پیش‌بینی‌های تقاضا مشتق می‌شود (ژانگ و همکاران ۲۰۰۹). با هزینه‌های ثابت بالا و محصولات فاسد شدنی، مدیریت موجودی موثر، حیاتی است. با ظهور فناوری اطلاعات پیشرفته، این احتمال وجود دارد که یک سیستم فشاری بتواند به طریقی که توسط کشش مشتری هدایت می‌شود، تبدیل شود. زنجیره‌های تأمین مبتنی بر یک سیستم کششی، که در آن تولید با خرید مشتری آغاز می‌شود،

ترتیبی که در بسیاری از محیط‌های تولید و خرده‌فروشی استاندارد شده است (مثلاً تولید به‌موقع)، اغلب انعطاف‌پذیرتر بوده و به حداقل رساندن هزینه موجودی را تسهیل می‌کند.

- **توسعه محصول** یکی از اجزای کلیدی رضایت مشتری، تجارت مکرر و تبلیغات شفاهی خوب است. در دنیایی که فناوری به سرعت در حال تغییر است، کسب‌وکارها می‌توانند نیازهای مشتری را برآورده کنند. توانایی طراحی و ارائه سریع محصولات یا خدمات جدید که با روندهای نوظهور همگام هستند می‌تواند به منبع مزیت رقابتی تبدیل شود. طراحی محصولات جدید در صنعت گردشگری مبتنی بر اطلاعات و هماهنگی هم مستلزم درک خوب مشتری و هم تلاش مشترک بین بازیگران در طول زنجیره ارزش است. ژانگ و همکاران (۲۰۰۹) توسعه محصول را به عنوان یک حوزه به طور قابل توجهی تحت تحقیق در مدیریت زنجیره تأمین گردشگری شناسایی می‌کند.

- **هماهنگی زنجیره تأمین** اغلب با ادغام کامل یا جزئی زنجیره تأمین حاصل می‌شود. تیوون^۱ سال ۲۰۰۴ اشاره می‌کند که برای دستیابی به هماهنگی یکپارچه، اپراتورهای تورهای اروپایی عمده به صورت عمودی با خطوط هوایی، هتل‌ها و سایر واسطه‌های مسافرتی یکپارچه شده‌اند. با این حال، ادغام هزینه دارد. زنجیره‌های تأمین یکپارچه به هزینه‌های ثابت بالاتری نیاز دارند و انعطاف‌پذیری کمتری به محیط‌های متغیر بازار نشان می‌دهند. در حالی که ممکن است این مبادله در گذشته ضروری بوده باشد، بهبود سریع فناوری اطلاعات، که به بازیکنان اجازه می‌دهد به راحتی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند، ممکن است به زودی جذابیت یکپارچگی کامل را به میزان قابل توجهی کمتر کند.

- **فناوری اطلاعات** صنعت گردشگری را در ابعاد مختلف متحول کرده است. از آنجایی که گردشگری یک تجربه خوب است، اطلاعات «خون حیات» صنعت است (کراسول^۲، ۲۰۱۷). رشد اینترنت و وجود وب‌سایت‌ها اجازه داده است که کیفیت خدمات گردشگری شفاف‌تر شود. یک اپراتور تور که در کنترل کیفیت ضعیف است، به سرعت به اعتبار خود آسیب می‌رساند و

1. Theuven

2. Carswell, 2017

مشتریان خود را از دست می‌دهد. فناوری اطلاعات همچنین هماهنگی را افزایش می‌دهد. برای مثال، اپراتورهای تور می‌توانند به نرخ‌ها و در دسترس بودن اتاق‌های زنجیره‌ای هتل دسترسی داشته باشند و گروه بزرگی از بازدیدکنندگان مورد انتظار را با همه شرکای خود در میان بگذارند. با این حال، فناوری اطلاعات ممکن است مشکلاتی هم ایجاد کند. برای مثال، آژانس‌های مسافرتی مرتباً از توانایی هتل و خطوط هوایی برای ارائه خدمات رزرو خود تهدید می‌شوند.

پیشینه تحقیق (شکاف تحقیقاتی)

در حال حاضر، تحقیقات کمی در مورد موضوع «مصرف و تولید پایدار» صورت پذیرفته است. اجرای SCP در اکثر کشورهای در حال توسعه در مراحل اولیه خود بوده و از آنجایی که کشورهای در حال توسعه اغلب فاقد فناوری و اقدامات کاهش آلاینده‌ها هستند (مانند مصرف پایدار و روندهای تجاری تولید)، تحت فشار خاصی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در فعالیت‌های خود می‌باشند (بریزگا و همکاران، ۲۰۱۴). اخیراً مطالعات زیادی در مورد چگونگی گنجاندن ملاحظات سبز و پایدار در سیستم‌های مصرف و تولید انجام شده است. با این حال، تحقیقات بسیار کمی وجود دارد که محرک‌ها و معیارهای مربوط به پذیرش ابتکارات SCP در زنجیره تأمین را کشف می‌کند و توسعه فعالیت‌های تولید پاک‌تر را تقویت می‌کند. بنابراین، شناسایی و تجزیه و تحلیل دقیق محرک‌ها در پذیرش موفق SCP بسیار اهمیت دارد.

همانطور که در بخش مقدمه نیز بیان شد، بحث مصرف و تولید پایدار (SCP) موضوع نسبتاً جدیدی در ادبیات پایداری در صنایع تولیدی و خدماتی است. در خصوص صنعت گردشگری نیز این مورد صادق بوده و تاکنون پژوهشی مرتبط با این موضوع در حوزه گردشگری، نه در داخل و نه در خارج از ایران صورت نگرفته است. اما قابل ذکر است که در مورد توسعه پایدار، زنجیره‌ی تأمین سبز و به طور کلی مسائل مرتبط با پایداری، پژوهش‌های بسیاری در حوزه گردشگری صورت گرفته است. پس می‌توان ادعا نمود پژوهش حاضر در حیطه گردشگری، مبحثی نو و جدید بوده و مطالعه‌ی منحصر به فردی است که بر

توسعه یک مدل ساختاری برای ارزیابی محرک‌های پذیرش SCP تمرکز دارد و به دنبال بهبود جنبه‌های پایداری در سناریوی مصرف پایدار در فعالیتهای گردشگری می‌باشد.

طبق بررسی‌های نویسنده در منابع علمی و ژورنال‌های معتبر داخلی و خارجی تا کنون پژوهشی در حوزه گردشگری با موضوع مصرف و تولید پایدار صورت نگرفته است.

تعیین و تدوین معیارهای پذیرش SCP در گردشگری

زوال اکولوژیکی، مسائل آب و هوایی و کمبود منابع فزاینده، همگی نتایج الگوها و سیستم‌های تولید و مصرف ناپایدار هستند. اجرای SCP ممکن است به چندین عامل کلیدی (محرک) مرتبط با فرآیند بستگی داشته باشد. این محرک‌ها ممکن است نقش مهمی در پذیرش موفقیت آمیز SCP داشته باشند و حتی ممکن است منجر به افزایش کارایی شوند. درک محرک‌ها همچنین ممکن است به صنایع کمک کند تا تأثیرات اجرای SCP خود را برای توسعه پایدار ارزیابی کنند (لورک و اسپانگنبرگ، ۲۰۱۴). بنابراین، نیاز به شناسایی دقیق محرک‌های مختلف برای مدیریت پذیرش SCP به روشی مؤثرتر وجود دارد. در این مورد، محرک‌ها را می‌توان به عنوان منابع، فرآیندها یا شرایطی تعریف کرد که برای موفقیت و رشد مستمر یک روش SCP در زنجیره تأمین حیاتی هستند.

در این راستا و مطابق با اهداف و سوالات مطرح شده در پژوهش حاضر، ابتدا باید محرک‌ها و معیارهای مهم پذیرش SCP تدوین شوند. محرک‌های مهم برای پذیرش SCP در SC را می‌توان هم از منابع علمی مرتبط استخراج نمود و هم می‌توان از نظر کارشناسان بهره گرفت. اما با توجه به عدم وجود پیشینه تحقیق مرتبط به گردشگری در این مبحث علمی، معیارهایی که صرفاً گردشگری باشند وجود نداشتند؛ بدین منظور تحقیقات علمی که در حوزه‌های مشابه از جمله صنایع خدماتی، حمل و نقل و رستوران، بیمارستان‌ها و ...، که بیشترین نزدیکی را به فعالیتهای گردشگری دارند، بررسی و به جستجوی چند عبارت کلیدی از جمله: معیارهای پذیرش و پیاده‌سازی تولید پایدار؛ معیارها و محرک‌های مصرف پایدار و مدیریت تولید و زنجیره تأمین. عوامل حیاتی / توانمندسازها، و مصرف پایدار و تولید و مدیریت زنجیره تأمین، پرداخته شده است. سپس معیارهای مناسب استخراج شده و جهت تایید و بررسی در اختیار

خبرگان قرار گرفتند. بر اساس ادبیات و نظرات کارشناسان، چهارده محرک مهم مرتبط با اجرای SCP انتخاب شد.

محرک‌های شناسایی شده در این حوزه در جدول ۱، معرفی و مختصراً توضیح داده شده است. لازم به ذکر است، این معیارها توسط کارشناسان و خبرگان تحقیق نیز تأیید شده‌اند و طبق پیشنهاد همه خبرگان تحقیق، به معیارهایی که امکان داشت، واژه «گردشگری» اضافه شد.

جدول ۱. معرفی پیشران‌های مورد مطالعه

منبع	توضیح مختصری از پیشران‌ها	عوامل (پیشران‌های) مصرف و تولید پایدار
(Gunasekaran and Spalanzani, 2012; AdomBent et al., 2014; Akenji and Bengtsson, 2014)	پشتیبانی، تعهد و مشارکت مدیریت برای ترکیب شیوه‌های مصرف و تولید پایدار در تجارت مورد نیاز است.	پشتیبانی، تعهد و مشارکت مدیریت در اجرای SCP (D1)
(Nunes and Bennett, 2010 ; Jabbour 2013 ; Sancha et al., 2015)	سازمان‌های تجاری باید اطلاعات مربوط به فعالیت‌های پایداری خود را با تأمین‌کنندگان و فروشندگان بالادستی خود به اشتراک بگذارند و همچنین تأمین‌کنندگان و فروشندگان را برای اجرای مؤثر طرح‌های SCP در زنجیره تأمین آموزش دهند.	آموزش تأمین‌کنندگان و فعالین صنعت گردشگری در مورد اهمیت اجرای SCP (D2)
(Gunasekaran and Spalanzani, 2012; AdomBent et al., 2014; Akenji and Bengtsson, 2014)	توانایی سازمان در ایجاد ادراک، آموزش، ارائه پشتیبانی و اطمینان بخشی به گردشگری می‌تواند به آنها کمک کند تا روندهای SCP را به طور مؤثر توسعه دهند.	درک الزامات گردشگران در مورد پایداری (D3)
(Mont et al., 2008; Mont and Plepys, 2008; Spangenberg, 2013; Brizga et al., 2014; Blok et al., 2015)	سیاست‌ها و مقررات دولتی می‌توانند نه تنها بر رفتار مصرف‌کننده، بلکه بر الگوهای تولید در جهت توسعه کسب‌وکار پایدار تأثیر بگذارند.	سیاست‌ها و مقررات دولتی برای توسعه سیستم متمرکز SCP (D4)
(Sarkis, 2012; Vezzoli et al., 2015; Zhang et al., 2015)	جریان اطلاعات و دانش در میان اعضای زنجیره تأمین برای روندهای SCP در زنجیره تأمین ضروری است	ارتقاء جریان اطلاعات و به اشتراک گذاری مؤثر بین اعضای زنجیره تأمین گردشگری (D5)
(Garetti and Taisch, 2012; Fischer and Barth, 2015; Wesselink et al., 2015)	این راهنمایی در مورد اجرای عملی آن، توسعه مهارت‌ها و صفات و شایستگی‌های مورد نیاز در عملیات تولید و مصرف پایدار است.	شایستگی و بهبود مهارت‌های نیروی کار فعال در صنعت گردشگری (D6)
(Boons et al., 2013; de Sousa Jabbour et al., 2015; Adams et al., 2016)	پذیرش ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های فن‌آوری می‌تواند به SC سازمانی در اجرای SCP کمک کند و منجر به بهبود عملکرد شود.	پذیرش ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های تکنولوژیکی مرتبط با اجرای SCP در صنعت گردشگری (D7)

ادامه جدول ۱. معرفی پیشران های مورد مطالعه

منبع	توضیح مختصری از پیشران ها	عوامل (پیشران های) مصرف و تولید پایدار
(Boons et al., 2013; Jabbour et al., 2014; Lorek and Spangenberg, 2014; Niesten and Lozano, 2015)	SCP نیازمند ادغام اهداف زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی برای حل مشکلات زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی گردشگری جهانی است.	ادغام مزایای اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی گردشگری (D8)
(Nash, 2009; Stevens, 2010; Dendler, 2014; Adams et al., 2016)	نیاز شدیدی به ابتکارات مشترک، برنامه‌های آگاهی‌بخشی و سایر طرح‌های تبلیغاتی وجود دارد که توسط آژانس‌های مختلف مانند دولتی، غیردولتی و سایر سازمان‌ها در اجرای موفقیت‌آمیز SCP در دیدگاه صنعتی تنظیم می‌شوند.	طراحی و ارائه ابتکارات و طرح‌های تبلیغاتی گردشگری توسط آژانس‌های مختلف در اجرای SCP (D9)
(Siong Kuik et al., 2011; Almeida et al., 2013; Handayati et al., 2015)	برای توسعه سیستم متمرکز بر SCP، داشتن هماهنگی و همکاری موثر بین اعضا/شرکاء در SC مهم است.	تشویق هماهنگی و همکاری بین اعضا در زنجیره تأمین گردشگری (D10)
(Zailani et al., 2012; Spangenberg, 2013; Blok et al., 2015; Mangla et al., 2015)	سازمان‌های تجاری باید سعی کنند عملکرد کلی خود را از نظر هزینه، سرعت، کیفیت، انعطاف‌پذیری، پاسخ‌گویی و توانایی‌های یکپارچه‌سازی در پاسخ به پذیرش مفاهیم SCP در SC بهبود بخشند.	ارتقای انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین و توانایی‌های یکپارچه‌سازی برای اتخاذ مفاهیم مصرف و تولید پایدار در گردشگری (D11)
(Geng et al., 2009; Brizga et al., 2014; Mont et al., 2014)	بودجه و تخصیص منابع می‌تواند به طور قابل توجهی بر تصمیمات پذیرش SCP تأثیر بگذارد، زیرا کمبود بودجه مانع از ابتکارات SCP در صنعت می‌شود.	تأمین بودجه و منابع برای اجرای مفاهیم SCP در صنعت گردشگری (D12)
(Gunasekaran and Spalanzani, 2013; Spangenberg, 2013; Blok et al., 2015; Zhu, 2016)	درک اهمیت اجرای SCP و مزایای آن به منظور اجرای طرح‌های SCP در SC ضروری است.	درک اهمیت اجرای SCP و مزایای آن برای صنعت گردشگری (D13)
(Staniskis, ~ 2012; Lorek and Fuchs, 2013)	پیاده‌سازی مفاهیم SCP در SC نه تنها مزیت‌های رقابتی را برای کسب و کارهای گردشگری فراهم می‌کند، بلکه عملکرد زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی آن را نیز بهبود می‌بخشد.	به دست آوردن مزیت بازار و بهبود عملکرد کلی در صنعت گردشگری (D14)

منبع: یافته‌های پژوهش

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به دنبال تدوین و ارزیابی محرک‌های پذیرش SCP در متن زنجیره تأمین گردشگری است. این یک مسئله تجزیه و تحلیل تصمیم چند معیاره بوده و به دنبال شناسایی و ارزیابی روابط علی بین محرک‌های مرتبط با پذیرش موفقیت‌آمیز SCP در زنجیره تأمین می‌باشد. برای شناسایی محرک‌ها، از مصاحبه با خبرگان و همچنین بررسی اسناد استفاده شد و سپس، برای ارزیابی تعاملات علی بین معیارها از رویکرد دیمتل خاکستری بهره گرفته شده است.

رویکرد دیمتل مبتنی بر تئوری خاکستری به عنوان روش شناسی راه حل در این کار استفاده می‌شود. دنگ (۱۹۸۲) نظریه اعداد خاکستری را ارائه کرد. تئوری مجموعه خاکستری می‌تواند به ابهامات ناشی از قضاوت‌های انسان بپردازد. نظریه مجموعه خاکستری را می‌توان به طور موثر با موقعیت‌های تصمیم‌گیری ترکیب کرد تا دقت قضاوت‌ها را افزایش دهد (ایکسیا و همکاران^۱، ۲۰۱۵).

روش دیمتل تعاملات علی بین عناصر را با کمک نمودارها ارائه می‌دهد. سایر تکنیک‌های تجزیه و تحلیل تصمیم‌گیری چند معیاره، مانند AHP و TOPSIS، امکان تعیین روابط علت و معلولی را ندارند. علاوه بر این، از یک سناریوی دنیای واقعی، محیط غیرقابل پیش‌بینی ممکن است منجر به قضاوت‌های نادقیق انسان شود و تکنیک معمولی دیمتل قادر به مدیریت این عدم اطمینان نیستند (ایکسیا و همکاران، ۲۰۱۵). از تئوری فازی هم می‌توان در این شرایط استفاده نمود؛ اما نظریه فازی محدودیت‌هایی در ترسیم تابع عضویت دارد.

در این مقاله، ما از تکنیک ترکیبی دیمتل خاکستری برای تجزیه و تحلیل روابط علی بین محرک‌های پذیرش موفق SCP استفاده می‌کنیم. علاوه بر این، محققان مختلف با موفقیت از دیمتل خاکستری برای ارزیابی سیستم‌ها و تجزیه و تحلیل مشکلات استفاده کردند. به عنوان مثال، ارزیابی عوامل موفقیت حیاتی مدیریت فرآیند کسب‌وکار (بای و سرکیس، ۲۰۱۳)، تعیین معیارهای مدیریت عملکرد در صنعت هتلداری (میرفخرالدینی و همکاران، ۱۳۹۷) بهبود اجرای مدیریت زنجیره تأمین پایدار (سو و همکاران، ۲۰۱۵)،

توسعه معیارهای انتخاب ارائه دهنده لجستیک شخص ثالث (گینندان و همکاران، ۲۰۱۶)، و تعیین معیارهای زنجیره تأمین سبز در صنعت فولاد (عندلیب و همکاران، ۱۳۹۶)

رویکرد دیمتلی خاکستری (بای و سرکیس، ۲۰۱۳) به شرح زیر قابل بیان و معرفی است.

مرحله ۱: هدف کار را مشخص کنید و عوامل ارزیابی را نهایی کنید. برای تعیین داده های مناسب به مرور ادبیات نیاز است. نظرات کارشناسان در اینجا برای رسیدن به هدف بسیار مهم است. در این بخش پیشرانهای مرتبط را برای ارزیابی در اجرای SCP انتخاب کرده و از طریق اطلاعات جمع آوری شده و نظرات کارشناسان نهایی شده اند.

مرحله ۲: یک رابطه مستقیم خاکستری کلی ایجاد کنید. معیار $c = \{c_{ij} | i = 1, 2, \dots, n\}$ توسط k متخصص از نظر روابط زوجی با استفاده از ارزیابی های زبانی ارزیابی می شوند. برای این، یک مقیاس پنج سطحی (۰ - بدون تأثیر، و ۵ - تأثیر بسیار زیاد) در جدول ۲ تعریف شده است. بنابراین، k ماتریس خاکستری رابطه مستقیم معیارهای پیاده سازی مصرف و تولید پایدار Z_1, Z_2, \dots, Z_k از هر خبره به دست می آید.

جدول ۲. مقیاس خاکستری برای مقایسه زوجی

مقیاس	اعداد خاکستری اختصاص داده شده
بدون تأثیر (N)	[۰،۰]
نفوذ بسیار کم (VL)	[۰،۱]
نفوذ کم (L)	[۱،۲]
نفوذ بالا (H)	[۲،۳]

منبع: بای و سرکیس، ۲۰۱۳

سپس، رابطه مستقیم خاکستری کلی با در نظر گرفتن میانگین همه ماتریس های رابطه مستقیم خاکستری شکل می گیرد، به شرح زیر است:

$$Z = \left(\sum_{i=1}^k Z^i \right) / K \quad (1)$$

z_{ij} اعداد خاکستری برای تأثیر محرک اجرای i SCP بر دراپور اجرای j SCP برای یک k خبره هستند.

مرحله ۳: ماتریس رابطه مستقیم عادی "N" را از طریق عبارات (۲) - (۴) ایجاد کنید.

$$\otimes s = [\underline{s}, \bar{s}] = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n \otimes z_{ij}, i, j = 1, 2, \dots, n \quad (2)$$

$$N = \otimes s \cdot Z \quad (3)$$

$$\otimes n_{ij} = [\underline{s} \cdot \underline{z}_{ij}, \bar{s} \cdot \bar{z}_{ij}] \quad (4)$$

مرحله ۴: تعیین ماتریس رابطه کل "T" برای محرک های شناسایی شده با استفاده از معادله (۵):

$$T = N(I - N)^{-1} \quad (5)$$

مرحله ۵: پارامترهای علی را برای پیشران های شناسایی شده به دست آورید. $\otimes Ri$ نشان دهنده مجموع ردیف ها و $\otimes Dj$ نشان دهنده مجموع ستون ها است. این مرحله از طریق معادله محاسبه می شود. (۶) و (۷):

$$\otimes R_i = \sum_{t=1}^n \otimes x_{it} \quad \forall i \quad (6)$$

$$\otimes D_j = \sum_{t=1}^n \otimes t_{jt} \quad \forall j \quad (7)$$

مرحله ۶: نمودار علت و معلولی را تنظیم کنید. نمودار علت و معلولی از پیشران های اجرای SCP در اینجا با استفاده از مجموعه داده متشکل از $(\otimes Pi)$ ، برجسته $(\otimes Pi)$ و اثر خالص $(\otimes Ei)$ با استفاده از عبارات (۸) و (۹) به دست می آید.

$$\otimes P_i = \{\otimes R_i + \otimes D_j | i = j\} \quad (8)$$

$$\otimes E_i = \{\otimes R_i + \otimes D_j | i = j\} \quad (9)$$

پیشران ها شناسایی شده را بر اساس گروه آن ها ارزیابی کنید. محرک های شناسایی شده مرتبط با اجرای موفقیت آمیز فعالیت های SCP را بر اساس گروه علت یا معلول آن ها ارزیابی کنید.

معرفی گروه خبرگان تحقیق و تحلیل داده ها

گروه خبرگان تحقیق متشکل از ۱۲ متخصص (۹ کارشناس از بخش صنعت و ۳ کارشناس از بخش دانشگاه) برای نهایی کردن محرک و معیارهای شناسایی شده در پذیرش SCP تشکیل شد. کارشناسان انتخاب شده از مدیران فعال صنعت گردشگری و اساتید دانشگاهی خبره در حوزه پایداری بودند. آنها مهارت‌های تصمیم‌گیری فوق‌العاده‌ای داشته و از صلاحیت بالایی برخوردار هستند. هر چهارده پیشران را برای دریافت نظرات کارشناسان در اختیار آنها قرار دادیم. از کارشناسان خواسته شد تا هر یک از پیشران‌هایی را که فکر می‌کردند برای اجرای روندهای SCP در حوزه گردشگری مهم یا بی‌اهمیت هستند، اضافه یا حذف کنند.

در پاسخ، کارشناسان بر روی ۱۴ پیشران مبتنی بر ادبیات توافق کردند و لیست را بدون هیچ‌گونه حذف یا اضافه تایید نمودند (تنها تغییر پیشنهاد شده اضافه شدن واژه «گردشگری» به معیارها بود). به این ترتیب، تمام ۱۴ پیشران انتخاب شدند. پس از نهایی کردن معیارها، از کارشناسان خواسته شد تا تأثیر مستقیم را در بین محرک‌های پذیرش SCP ارزیابی کنند. آنها با استفاده از مقیاس زبانی، یک محرک را بر دیگری با توجه به رابطه مستقیم آنها ارزیابی کردند. ماتریس‌های رابطه خاکستری برای محرک‌ها برای پذیرش موفقیت آمیز شیوه‌های SCP توسط ۱۲ کارشناس و خبره تحقیق در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. ماتریس ارتباط مستقیم برای پیشران‌ها

criteria	D ₁	D ₂	D ₃	D ₄	D ₅	D ₆	D ₇	D ₈	D ₉	D ₁₀	D ₁₁	D ₁₂	D ₁₃	D ₁₄
D ₁	[0,0]	[1,2]	[2,3]	[3,4]	[3,4]	[1,2]	[3,4]	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[3,4]	[2,3]	[2,3]	[0,1]
D ₂	[1,2]	[0,0]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[1,2]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[3,4]
D ₃	[1,2]	[2,3]	[0,0]	[2,3]	[2,3]	[1,2]	[0,1]	[0,1]	[2,3]	[0,1]	[0,1]	[2,3]	[2,3]	[2,3]
D ₄	[2,3]	[2,3]	[3,4]	[0,0]	[2,3]	[1,2]	[3,4]	[2,3]	[2,3]	[1,2]	[3,4]	[2,3]	[2,3]	[0,1]
D ₅	[0,1]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[0,0]	[1,2]	[2,3]	[0,1]	[0,1]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[2,3]
D ₆	[0,1]	[1,2]	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[0,0]	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[1,2]	[0,1]	[1,2]	[0,1]	[0,1]
D ₇	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[1,2]	[2,3]	[2,3]	[0,0]	[3,4]	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[3,4]	[2,3]	[2,3]
D ₈	[0,1]	[1,2]	[0,1]	[0,1]	[0,0]	[0,1]	[0,1]	[0,0]	[0,1]	[0,1]	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[2,3]
D ₉	[0,1]	[2,3]	[0,0]	[0,1]	[2,3]	[0,1]	[1,2]	[0,1]	[0,0]	[0,1]	[0,1]	[0,1]	[0,1]	[0,1]
D ₁₀	[2,3]	[0,1]	[0,1]	[0,0]	[2,3]	[1,2]	[1,2]	[2,3]	[0,1]	[0,0]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[2,3]
D ₁₁	[3,4]	[1,2]	[0,1]	[0,1]	[0,0]	[0,1]	[1,2]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[0,0]	[2,3]	[2,3]	[2,3]
D ₁₂	[3,4]	[3,4]	[2,3]	[2,3]	[2,3]	[0,0]	[0,1]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[3,4]	[0,0]	[3,4]	[3,4]
D ₁₃	[1,2]	[2,3]	[1,2]	[1,2]	[1,2]	[1,2]	[0,1]	[1,2]	[1,2]	[1,2]	[1,2]	[1,2]	[0,0]	[1,2]
D ₁₄	[1,2]	[2,3]	[0,1]	[1,2]	[2,3]	[0,1]	[0,1]	[0,0]	[0,0]	[0,0]	[0,0]	[0,0]	[0,0]	[0,0]

سپس ماتریس رابطه خاکستری متوسط Z با کمک معادله تشکیل می‌شود. این ماتریس در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. ماتریس کلی رابطه مستقیم (Z)

criteria	D1	D2	-	-	-	-	D13	D14
D1	[0,0]	[1.5,2.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[0,1]
D2	[1,2]	[0,0]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[3,4]	[2.5,3.5]
D3	[1,2]	[2,3]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[2,3]
D4	[2,3]	[2.5,3.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[0.5,1.5]
D5	[0,1]	[2,3]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[2,3]
D6	[0,1]	[0.5,1.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.5,1.5]	[0,1]
D7	[2.5,3.5]	[2.5,3.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[1.5,2.5]	[1.5,2.5]
D8	[0,1]	[1,2]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[1,2]	[2,3]
D9	[0.5,1.5]	[1.5,2.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0,1]	[0,1]
D10	[2.5,3.5]	[0,1]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[2,3]
D11	[2.5,3.5]	[1,2]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[2,3]	[2,3]
D12	[3,4]	[3,4]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[3,4]	[3,4]
D13	[1,2]	[2.5,3.5]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0,0]	[1,2]
D14	[1,2]	[2,3]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0,0]	[0,0]

منبع: یافته‌های پژوهش

ماتریس رابطه مستقیم عادی شده (N) با استفاده از معادلات ساخته شد. (۲)–(۴) و در جدول ۵ آورده شده است.

جدول ۵. ماتریس رابطه مستقیم عادی شده (N)

criteria	D ₁	D ₂	-	-	-	-	D ₁₃	D ₁₄
D ₁	[0,0]	[0.058,0.065]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.034,0.051]
D ₂	[0.034,0.051]	[0,0]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.090,0.088]
D ₃	[0.037,0.049]	[0.075,0.073]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.075,0.073]
D ₄	[0.075,0.073]	[0.090,0.088]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.018,0.038]
D ₅	[0.034,0.051]	[0.075,0.073]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.075,0.073]
D ₆	[0.001,0.025]	[0.018,0.038]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.018,0.038]	[0.000,0.025]
D ₇	[0.090,0.088]	[0.090,0.088]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.058,0.065]	[0.058,0.065]
D ₈	[0.000,0.025]	[0.034,0.051]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.034,0.051]	[0.075,0.073]
D ₉	[0.018,0.038]	[0.058,0.065]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.000,0.025]	[0.000,0.025]
D ₁₀	[0.090,0.088]	[0.000,0.025]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.075,0.073]
D ₁₁	[0.090,0.088]	[0.034,0.051]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.075,0.073]	[0.075,0.073]
D ₁₂	[0.108,0.101]	[0.075,0.073]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.107,0.100]	[0.107,0.100]
D ₁₃	[0.034,0.051]	[0.090,0.088]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0,0]	[0.034,0.051]
D ₁₄	[0.034,0.051]	[0.075,0.073]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0,0]	[0,0]

منبع: یافته‌های پژوهش

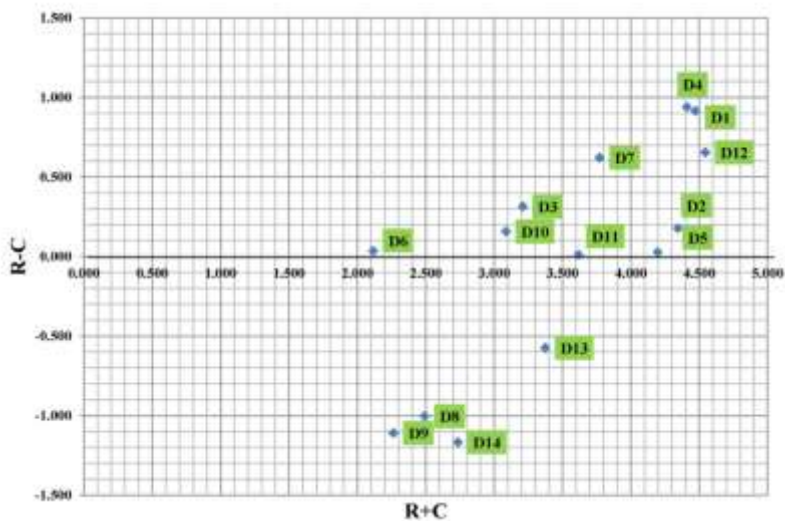
سپس ماتریس رابطه کل T با استفاده از معادله به دست می آید. در جدول ۶ نشان داده شده است.

جدول ۶. ماتریس رابطه کل (T)

criteria	D ₁	D ₂	-	-	-	-	D ₁₃	D ₁₄
D ₁	[0.135,0.239]	[0204,0.309]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.215,0.305]	[0.163,0.289]
D ₂	[0143,0.251]	[0126,0.223]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.171,0.275]	[0.205,0.292]
D ₃	[0.117,0.220]	[0.171,0.268]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.151,0.244]	[0.157,0.259]
D ₄	[0.196,0.297]	[0.253,0.338]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.215,0.305]	[0.168,0.278]
D ₅	[0.140,0.243]	[0.189,0.287]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.171,0.275]	[0.171,0.275]
D ₆	[0.052,0.162]	[0.088,0.298]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.098,0.178]	[0.060,0.165]
D ₇	[0.190,0.279]	[0.208,0.206]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.154,0.263]	[0.154,0.263]
D ₈	[0.039,0.136]	[0.087,0.170]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.136,0.150]	[0.121,0.175]
D ₉	[0.045,0.138]	[0.088,0.163]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.034,0.125]	[0.035,0.125]
D ₁₀	[0.163,0.251]	[0.098,0.200]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.171,0.235]	[0.171,0.235]
D ₁₁	[0.171,0.256]	[0.139,0.239]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.174,0.245]	[0.163,0.255]
D ₁₂	[0.225,0.311]	[0.214,0.238]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.137,0.220]	[0.237,0.324]
D ₁₃	[0.100,0.201]	[0.159,0.250]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.109,0.206]	[0.106,0.211]
D ₁₄	[0.071,0.133]	[0.115,0.175]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[-,-]	[0.047,0.103]	[0.045,0.098]

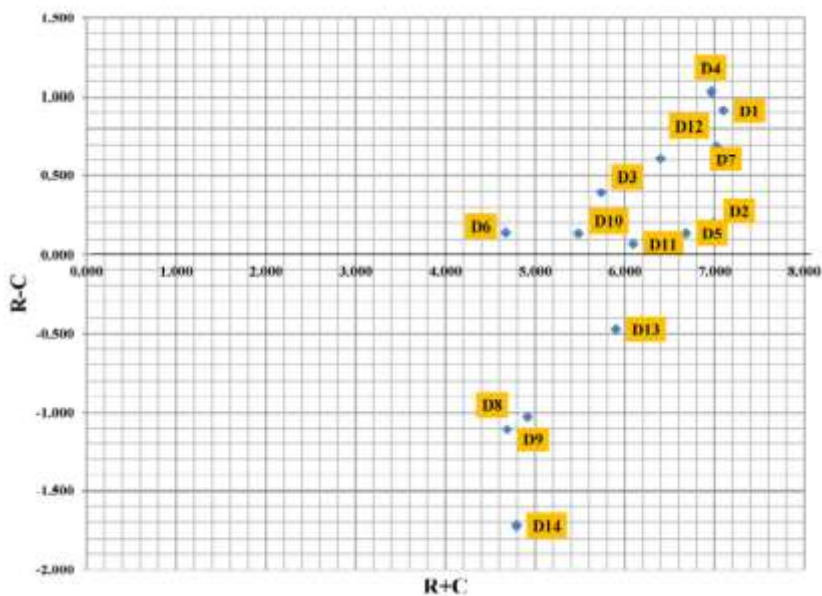
منبع: یافته‌های پژوهش

$Ri \otimes$ و $Di \otimes$ به ترتیب بردارهای 1×14 و 14×1 تعریف شده‌اند که جمع سطرها و ستون‌ها را با استفاده از معادله‌های (۶) و (۷) نشان داده شده است. $Ri \otimes$ اثرات خالص داده شده توسط پیشران i را به پیشرانهای دیگر و $Di \otimes$ اثرات خالص دریافت شده توسط پیشران j از سایر پیشرانها را ارائه می دهد. برجستگی ($Pi \otimes$) و اثر خالص ($Ei \otimes$) با استفاده از معادلات محاسبه می‌شوند (۸ و ۹). اگر $Ei \otimes$ مثبت باشد، پیشران یک علت خالص است. اگر $Ei \otimes$ منفی باشد، پیشران یک اثر خالص است. نمودار ترسیم شده برای مقادیر پایین‌تر و بالاتر که یک رابطه علی را بین محرک‌ها برای اتخاذ SCP نشان می‌دهد در شکل‌ها به ترتیب ۲ و ۳ نشان داده شده است.

شکل ۲. رابطه علی بین معیارها برای اقدامات مرتبط با SCP (برای مقادیر پایین تر)

منبع: یافته‌های پژوهش

شکل ۳. رابطه علی بین معیارها برای اقدامات مرتبط با SCP (برای مقادیر بالاتر)

منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج حاصله از این دو نمودار با کارشناسان مورد بحث قرار گرفت تا رضایت آن‌ها در مورد معیارهای گروه علت و گروه معلول جلب شود.

یافته‌ها

ترتیب اهمیت معیارهای شناسایی شده بر اساس مجموعه داده R+C (در جدول ۷) عبارتند از: D12, D1, D2, D4, D5, D7, D11, D13, D3, D10, D14, D8, D9, D6. تقسیم بندی دیگر از درجه اهمیت عبارت است از: D1, D4, D2, D12, D5, D7, D11, D13, D3, D10, D8, D14, D9, D6 است. علاوه بر این، بر اساس مقادیر مجموعه داده R-C، ده معیار به نام‌های D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7, D10, D11 و D12 به عنوان محرک‌های گروه علت طبقه‌بندی شده‌اند. چهار معیار، یعنی D8, D9, D13, D14 و D14، با استفاده از امتیاز R-C مربوطه خود به محرک‌های گروه اثر طبقه‌بندی شده‌اند (برای جزئیات بیشتر به جدول ۷ مراجعه کنید). یافته‌های تحقیق با خبرگان تحقیق برای درک بهتر مسائل پذیرش روند مصرف و تولید پایدار مورد بحث قرار گرفت. جزئیات به شرح زیر آورده شده است.

تأثیرگذاری بر پیشران‌ها

محرک‌های تأثیرگذار برای اتخاذ اقدامات SCP قابل توجه هستند، بنابراین تمرکز بر آن‌ها بسیار مهم است. در بین تمام محرک‌های تأثیرگذار، سیاست‌ها و مقررات دولتی برای توسعه سیستم متمرکز SCP (D4) بالاترین امتیاز (R-C) را دارد. در سناریوی فعلی امروز، SCP به عنوان بالاترین اهمیت در تدوین سیاست و اقدام در سراسر جهان شناخته شده است. این بدان معناست که سیاست‌ها و مقررات دولتی نیاز به تحریک تولید و محصولات سازگار با محیط زیست و کارآمدتر برای توسعه پایدار دارند. بنابراین، دولت و مقامات تنظیم کننده باید سیاست‌هایی را برای تشویق فعالیت‌های پایدار در هر دو سطح تولید کننده و مصرف کننده تنظیم کنند. دومین محرک بالاتر در ستون (R C) «پشتیبانی، تعهد و مشارکت مدیریت در اجرای SCP (D1)» است که همچنین قدرت معقولی برای تأثیرگذاری بر سایر محرک‌ها دارد. پشتیبانی و مشارکت مدیریت برای مدیریت مستمر منابع و اقدامات آن‌ها در راستای اجرای ضروری است. رویکرد مدیریتی از نظر فداکاری و تعهد آن‌ها برای سوق دادن ذینفعان صنعت گردشگری به سمت روند SCP در فعالیت‌های تجاری مهم است. «تأمین بودجه و منابع برای اجرای مفاهیم SCP (D12)» با توجه به امتیاز (R-C) رتبه سوم را به خود اختصاص داده است که نشان دهنده تأثیر آن بر سیستم کلی در افزایش قابلیت

پذیرش SCP در زنجیره تأمین است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که سازمان‌ها به دلیل ناکافی بودن الزامات مالی، برای مشارکت در شیوه‌های سبز (پایدار) تلاش می‌کنند. این عامل هم در کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای توسعه یافته تر وجود دارد. تخصیص منابع مالی و بودجه قطعاً مدیران را تحریک می‌کند تا اقدامات تولید پایدار را در مصرف پایدار خود اتخاذ کنند.

به طور مشابه، محرک‌های گروه علت با توجه به تأثیر نسبی آن‌ها به‌عنوان «پذیرش ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های تکنولوژیکی مرتبط با اجرای SCP (D7)» مرتب می‌شوند و به پذیرش SCP کمک می‌کنند. ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های فناوری دائماً مورد تقاضا هستند و سازمان‌های تجاری باید بر این اساس پیامدهای آن را اتخاذ کرده و ترسیم کنند. از منظر مدیریتی، نوآوری همیشه نقش مهمی در موفقیت سازمان در جهت پایداری ایفا می‌کند و مورد مشابه با پذیرش فعالیت‌های SCP در تجارت است. پیشرفت‌های فناوری می‌تواند جریان اطلاعات را در SC ساده کند و به مشتریان کمک کند ترجیحات خرید پایداری داشته باشند. پیشرفت‌ها و ارتقاء فناوری نگرانی‌های مهمی برای حمایت از ایده‌های نوآورانه از دیدگاه اجرای SCP هستند. «درک الزامات گردشگران در مورد پایداری (D3)» نقش مهمی در درک و پاسخ به اجرای SCP ایفا می‌کند. مدیریت و همه‌ی اعضای مختلف زنجیره تأمین گردشگری باید اهداف خود را در جهت منافع مشتری (گردشگران) تنظیم کنند، بنابراین عوامل پایداری را در نظر بگیرند. بدیهی است که آگاهی مشتریان محرک مهمی برای موفقیت در اتخاذ فعالیت‌های مصرف پایدار است. در مرحله بعد، «آموزش تأمین کنندگان و فعالین صنعت گردشگری در مورد اهمیت اجرای SCP (D2)» در حمایت از اجرای پایداری مهم است. آموزش تأمین کنندگان و فروشندگان یک الزام اصلی برای رعایت مقررات زیست محیطی به منظور کاهش آلودگی، مصرف و مدیریت انتشار انرژی و کربن است. بنابراین، مدیران باید شایستگی تأمین کننده خود را نسبت به الزامات و موفقیت کسب‌وکار SCP توسعه دهند. «شایستگی و مهارت‌های نیروی کار (D6)» مطابق با (R-C) در ادامه آمده است. ترویج روندهای SCP در زنجیره تأمین نیاز به نیروی کار واجد شرایط و ماهر دارد تا ایده‌ها و مفاهیم نوآورانه جدیدی را برای تقویت طرح‌های پایداری در زنجیره تأمین ارائه کند. مدیران باید به دنبال توسعه برنامه‌های آموزشی باشند تا تخصص نیروی کار خود را در تصمیمات مرتبط با SCP افزایش دهند.

پس از آن، «ترویج یک جریان اطلاعات موثر و به اشتراک گذاری در بین اعضای زنجیره تأمین (D5)» به ترتیب تأثیرگذار هستند. به مدیران پیشنهاد می‌شود که یک سیستم به اشتراک‌گذاری اطلاعات و ارتباط موثر بین اعضای گمبته‌های پایداری در صنعت گردشگری داشته باشند تا به مشتریان (گردشگران، تأمین کنندگان خدمات گردشگری و ...) کمک کند اثرات زیست محیطی و اجتماعی محصولات را بشناسند و در نتیجه تصمیمات خرید خود را بر اساس آن اتخاذ کنند. معیار «تشویق هماهنگی و همکاری بین اعضا در زنجیره تأمین (D10)» در مرحله بعدی قرار می‌گیرد. هماهنگی و همکاری یکپارچه بین تأمین کنندگان، ارائه کننده خدمات گردشگری و گردشگران برای آغاز روندهای پایداری در تولید و مصرف ضروری است. هماهنگی و همکاری بین اعضای SC یک محرک مهم است که به کارکنان کمک می‌کند تا تلاش‌های مستقیمی برای مقابله با مسائل پذیرش SCP در زمینه صنعتی انجام دهند. در نهایت، در محرک‌های تأثیرگذار، محرک «ارتقای انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین و توانایی‌های یکپارچه‌سازی برای اتخاذ مفاهیم SCP (D11)» برای رقابت سازمان از نظر انعطاف‌پذیری و پاسخگویی در فرآیندها و عملیات، ادغام برای ترویج بازیافت مهم است. و استفاده مجدد برای ابتکارات پایداری در زنجیره تأمین. این محرک توانایی صنعت را برای مدیریت مؤثر مسائل اجرای SCP افزایش می‌دهد.

پیشران‌ها تحت تأثیر (تأثیرپذیر)

پیشران‌ها در گروه اثر سهم قابل توجهی در سیستم دارند. در میان آنها، "به دست آوردن مزیت بازار و بهبود عملکرد کلی در صنعت گردشگری (D14)" بیشترین تأثیر را دریافت می‌کند. اگر صنعت گردشگری پس از اجرای SCP به شناخت بازار و بهبود عملکرد دست یابد، بسیار مهم است. سایر محرک‌ها و معیارهای تحت تأثیر، به ترتیب الویت فهرست، عبارتند از: «ابتکارات و طرح‌های تبلیغاتی تنظیم‌شده توسط آژانس‌های مختلف در اجرای SCP (D9)»، «ادغام مزایای اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی گردشگری (D8)» و «درک اهمیت اجرای SCP و مزایای آن برای صنعت گردشگری (D13)». بخش خصوصی گردشگری به حمایت بخش دولتی در قالب مشوق‌ها، طرح‌های تبلیغاتی و انگیزه‌هایی برای ادغام مزایای اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی برای تولید یا خرید SCP نیاز دارند.

همه محرک‌های علت پیشنهاد شده در تحقیق حاضر به ارتقای درک گسترده تر از پیاده‌سازی SCP و مزایای آن کمک خواهند کرد. علاوه بر این، مدیران تشویق می‌شوند تا بر عوامل گروهی مانند تعهد

مدیریت ارشد، توسعه شایستگی تأمین‌کنندگان و نیروی انسانی، پیشبرد ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های تکنولوژیک برای افزایش میزان موفقیت طرح‌های SCP در حوزه کاری خود تمرکز کنند.

تصویر اثر علی تجزیه و تحلیل محرک‌ها را برای پذیرش موفقیت‌آمیز اقدامات مصرف و تولید پایدار امکان‌پذیر می‌سازد. مدیران می‌توانند محرک‌های مهم و موقعیت آنها را در سیستم تشخیص داده و می‌توانند سیاست‌های تصمیم‌گیری خود را بر اساس آن برنامه‌ریزی کنند. از این رو، این کار به اندازه کافی توانا و انعطاف‌پذیر است تا با شناخت محرک‌های علت (تأثیرگذار) و گروه معلول (تأثیرپذیر) در پیاده سازی کسائل پایداری در حوزه گردشگری، پشتیبانی ساختاری را برای مدیران فراهم کند. با دانستن معیارهای گروه علت و معلولی، مدیران می‌توانند مسائل مربوط به پذیرش فعالیت‌های پایداری را تحلیل کرده و در نتیجه، بهبود عملکرد کلی را می‌توان در تصمیم‌گیری‌های پذیرش SCP به دست آورد. برای این منظور، با پیروی از مدل ساختاری دیمتل مبتنی بر خاکستری، مدیران می‌توانند محرک‌های تأثیرگذار و تأثیرگذار را به مؤثرترین روش سازماندهی کنند.

نتیجه‌گیری

مصرف و تولید پایدار در حال تبدیل شدن به یکی از مهمترین ابتکارات در توسعه پایدار است. از این نظر، این تحقیق تلاش می‌کند تا جنبه‌های مربوط به پذیرش SCP را از هر دو زمینه تولیدکنندگان (متولیان صنعت) و مصرف‌کنندگان (گردشگران و جامعه محلی) بپردازد و درک کند. از نظر توسعه مفهومی، در کار حاضر تلاشی برای ارزیابی محرک‌های پذیرش SCP در یک زمینه انجام شده است. در زمینه زنجیره تأمین این پژوهش یک مدل ساختاری برای تحلیل محرک‌های پذیرش SCP پیشنهاد می‌کند. قابل ذکر است، چهارده عامل مرتبط با پذیرش طرح‌های SCP از طریق استفاده ترکیبی از ادبیات و نظرات کارشناسان فهرست شده‌اند. تکنیک دیمتل خاکستری برای تجزیه و تحلیل محرک‌ها برای تشخیص روابط علی-معلولی آنها استفاده می‌شود. بر اساس یافته‌ها، معیارهای پشتیبانی، تعهد و مشارکت مدیریت در اجرای SCP (D1)، آموزش تأمین‌کنندگان و فعالین صنعت گردشگری در مورد اهمیت اجرای SCP (D2)، درک الزامات گردشگران در مورد پایداری (D3)، سیاست‌ها و مقررات دولتی برای توسعه سیستم متمرکز SCP (D4)، ارتقاء جریان اطلاعات و به اشتراک‌گذاری موثر بین اعضای زنجیره تأمین گردشگری (D5)، شایستگی و بهبود مهارت‌های نیروی کار فعال در صنعت گردشگری (D6)، پذیرش

ایده‌های نوآورانه و پیشرفت‌های تکنولوژیکی مرتبط با اجرای SCP در صنعت گردشگری (D7)، تشویق هماهنگی و همکاری بین اعضا در زنجیره تأمین گردشگری (D10)، ارتقای انعطاف‌پذیری زنجیره تأمین و توانایی‌های یکپارچه‌سازی برای اتخاذ مفاهیم مصرف و تولید پایدار در گردشگری (D11) و تأمین بودجه و منابع برای اجرای مفاهیم SCP در صنعت گردشگری (D12) به عامل گروه علت تعلق دارند و برای دستیابی به هدف مورد نظر نیاز به تمرکز دارند. چهار عامل باقیمانده، ادغام مزایای اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی گردشگری (D8)، طراحی و ارائه ابتکارات و طرح‌های تبلیغاتی گردشگری توسط آژانس‌های مختلف در اجرای SCP (D9)، درک اهمیت اجرای SCP و مزایای آن برای صنعت گردشگری (D13) و به دست آوردن مزیت بازار و بهبود عملکرد کلی در صنعت گردشگری (D14)، متعلق به گروه اثر هستند و نیاز به بهبود در فعالیت‌های SCP در زنجیره تأمین دارند. چرا که پیشران‌های گروه تأثیر مستقیمی روی سیستم دارند و اولویت بالایی از خود نشان می‌دهند. بنابراین، مهم است که تا حد زیادی بر روی گروه علت تمرکز کنیم تا محرک‌های گروه معلول را هدایت کنیم. محرک‌های گروه اثر به طور قابل توجهی با ایجاد تلاش‌هایی بر اساس محرک‌های علت برای استخراج نتایج مثبت از نظر گروه تأثیر هدایت می‌شوند. درک اهمیت اجرای SCP و مزایای آن؛ ادغام مزایای اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی؛ ابتکارات و طرح‌های ترویجی که توسط آژانس‌های مختلف در اجرای SCP تنظیم شده است. و به دست آوردن مزیت بازار و بهبود عملکرد کلی نگرانی‌های اصلی است. از منظر مدیریتی، هدف قرار دادن محرک‌های گروه علت، محرک‌های گروه اثر را با تصمیمات مربوط به اجرای SCP تثبیت می‌کند.

این کار تحقیقاتی چندین ویژگی خاص نظری و عملی منحصر به فرد به شرح زیر دارد:

- مقاله حاضر چهارده معیار پذیرش SCP را ارائه می‌دهد. محرک‌ها و معیارهای ذکر شده باعث بهبود عملکرد SC از نظر توسعه تجاری پایدار می‌شوند.
- مدل دیمتل خاکستری محرک‌های پذیرش SCP را تحلیل می‌کند. این مدل نه تنها به درک روابط علی بین محرک‌ها کمک می‌کند، بلکه به دانستن قدرت روابط بین آن‌ها در محیط‌های نامشخص نیز کمک می‌کند.

• این تحقیق چارچوب معیاری، با تمرکز بر پذیرش مصرف و تولید پایدار در صنعت را پیشنهاد می‌کند که به نهادهای نظارتی، مدیران، مصرف‌کنندگان و سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا رتبه‌بندی اولویت‌بندی برای پذیرش و ارتقای طرح‌های SCP ارائه دهند.

این مطالعه محدودیت‌هایی نیز دارد که می‌تواند فرصتی برای کارهای آینده در نظر گرفته شود. این کار چهارده عامل را در پذیرش SCP پیشنهاد می‌کند، و محققان آینده باید تشخیص دهند که شناسایی محرک‌های SCP ممکن است چالش‌برانگیز باشد. تجزیه و تحلیل مبتنی بر DEMATEL خاکستری از ورودی‌های متخصصان استفاده می‌کند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که این روش با دقت انجام شود. محرک‌های پذیرش SPC انتخاب شده ممکن است با استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری دیگر (ANP، ELECTRE، TOPSIS و VIKOR) تجزیه و تحلیل شوند.

این مقاله سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و متخصصان صنعت گردشگری و کلیه ذینفعان صنعت را قادر می‌سازد تا محرک‌های مربوط به پذیرش SCP را شناسایی و ارزیابی کنند. کار ارائه شده در این مقاله ممکن است به مدیران در طراحی سیاست‌های استراتژیک برای پیشبرد اقدامات تصمیم‌گیری زنجیره تأمین کمک کند. این تحقیق چندین مفهوم را ارائه کرده است که به شرح زیر است:

• حمایت و تشویق دولتی در فعالیتهای متمرکز SCP: داشتن حمایت دولتی از نظر مالی برای اتخاذ فعالیتهای متمرکز بر پایداری مهم است. این ممکن است فعالیتهای مرتبط با تولید و مصرف پایدار را تشویق کند و افزایش دهد.

• درک رفتار صنعت و بازار و تعیین استانداردها و اهداف بالا: از دیدگاه پذیرش SCP، درک رفتار بازارها و سازمان‌ها و ساختاردهی پایداری با سیاست‌های استراتژیک مهم است. این همچنین به سازمان‌ها کمک می‌کند تا استانداردها و اهداف بالایی را برای توسعه پایدار تعیین کنند.

• آموزش دادن به افراد برای اجرای فعالیتهای مبتنی بر پایداری: این کار زمینه‌ای را برای آموزش گردشگران و افراد برای پذیرش فعالیتهای SCP در صنعت فراهم می‌کند. ممکن است سمینارها و کمپین‌هایی ترتیب داده شود تا قابلیت‌های پذیرش تولید و مصرف پایدار آن‌ها را افزایش دهند.

• بررسی عوامل خارجی و همسو کردن اهداف پایدار اعضای زنجیره تأمین: این کار به درک عوامل خارجی مانند رفتار بازار، نگرش عرضه‌کننده و ترجیحات گردشگران نسبت به پایداری کمک می‌کند. این

کار همچنین به مدیران کمک می‌کند تا اعضای زنجیره تأمین و اقدامات شرکا را برای دستیابی به روندهای مصرف و تولید پایدار هماهنگ و ساده کنند. ایجاد هماهنگی برای توسعه سیستم متمرکز بر SCP برای صنعت بسیار مهم است.

منابع

- محمودی، سمیه؛ بهرام رنجبریان؛ سعید فتحی (۱۳۹۴). «شناسایی عوامل مؤثر بر تصویر ذهنی گردشگران خارجی از ایران»، *مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، دوره ۴، شماره ۱۳، تابستان ۱۳۹۴، صفحه ۷۲-۹۲.
- میرفخرالدینی، فائزه السادات؛ مهدی کروی (۱۳۹۷). «اولویت بندی معیارهای مدیریت عملکرد سازمانی برای صنعت هتل‌داری براساس رویکرد تلفیقی دلفی فازی و برنامه‌ریزی ترجیحی فازی لگاریتمی (مورد مطالعه: هتل‌های چهار ستاره استان یزد)». *نشریه گردشگری و توسعه*، دوره ۷، شماره ۱، صفحه ۴۱-۶۰.
- Almeida, C.M.V.B., Bonilla, S.H., Giannetti, B.F., Huisingsh, D., (2013). *Cleaner Production initiatives and challenges for a sustainable world: an introduction to this special volume. Journal of Cleaner Production*. 47, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.03.010>
- Bai, C., Sarkis, J., (2013). *A grey-based DEMATEL model for evaluating business process management critical success factors. International Journal of Production Economics*. 146 (1), 281–292. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2013.07.011>
- Blok, V., Long, T.B., Gaziulusoy, A.I., Ciliz, N., Lozano, R., Huisingsh, D., Csutora, M., Boks, C., (2015). *From best practices to bridges for a more sustainable future: advances and challenges in the transition to global sustainable production and consumption: introduction to the ERSCP stream of the Special volume. J. Clean. Prod.* 108, 19–30.
- Bocken, N.M.P., Short, S.W., Rana, P., Evans, S., (2014). *A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. Journal of Cleaner Production*. 65, 42–56.
- Brizga, J., Mishchuk, Z., Golubovska-Onisimova, A., (2014). *Sustainable consumption and production governance in countries in transition. Journal of Cleaner Production*. 63, 45–53
- Carswell, H. (2017). *How Nepal's Tourist Industry is bouncing back two years on from devastating earthquake. The Independent. Retrieved from http://independent.co.uk.*
- coelho, L.M.G., Lange, L.C., (2016). *Applying life cycle assessment to support environmentally sustainable waste management strategies in Brazil. Resour. Conserv. Recycl.*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.resconrec.2016.09.026> (last accessed: November 6, 2016), In press.
- Fuchs, D., Di Giulio, A., Glaab, K., Lorek, S., Maniates, M., Princen, T., Røpke, I., (2016). *Power: the missing element in sustainable consumption and absolute reductions research and action. Journal of Cleaner Production*. 132, 298–307.

- Griggs, D., Stafford-Smith, M., Gaffney, O., Rockström, J., Öhman, M.C., Shyamsundar, P., Steffen, W., Glaser, G., Kanie, I., Noble, I., (2013). *Policy: sustainable development goals for people and the planet*. *Nature* 495, 305–307.
- Horn-Phathanothai, L., (2014). *Addressing Sustainable Consumption and Production in the Post-2015 Development Agenda*, online available at: [http://www.irf2015.org/sites/default/files/publications/Retreat%20%232%20Background Paper 5 SCP.pdf](http://www.irf2015.org/sites/default/files/publications/Retreat%20%232%20Background%20Paper%205%20SCP.pdf) (last accessed: March 15, 2016).
- Ingrao, C., Bacenetti, J., Bezama, A., Blok, V., Geldermann, J., Goglio, P., Koukios, E.G., Lindner, M., Nemecek, T., Siracusa, V., Zabaniotou, A., (2016). *Agricultural and forest biomass for food, materials, and energy: bio-economy as the cornerstone to cleaner production and more sustainable consumption patterns for accelerating the transition towards equitable, sustainable, post-fossil-carbon societies*. *Journal of Cleaner Production*. 30, 1–3.
- Lorek, S., Spangenberg, J.H., (2014). *Sustainable consumption within a sustainable economy—beyond green growth and green economies*. *Journal of Cleaner Production*. 63, 33–44.
- Luthra, S., Mangla, S.K., Xu, L., Diabat, A., (2016). *Using AHP to evaluate barriers in adopting sustainable consumption and production initiatives in a supply chain*. *International Journal of Production Economics*. 181 (B), 342–349.
- Mangla, S., Madaan, J., Chan, F.T., (2013). *Analysis of flexible decision strategies for sustainability-focused green product recovery system*. *Int. J. Prod. Res.* 51 (11), 3428–3442.
- Mitchell, J., & Ashley, C. (2010). *Tourism and poverty: Pathways to prosperity*. London: Earthscan
- Xia, X., Govindan, K., Zhu, Q., (2015). *Analyzing internal barriers for automotive parts remanufacturers in China using the grey-DEMATEL approach*. *Journal of Cleaner Production*. 87, 811–825.
- Zhang, X., Song, H., & Huang, G. Q. (2009). *Tourism supply chain management: A new research agenda*. *Tourism Management*, 30(3), 366–337.
- Zhu, Q. (2016). *Institutional pressures and support from industrial zones for motivating sustainable production among Chinese manufacturers*. *International Journal of Production Economics*. 181 (B), 402–409.